

กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเสพยา

นางสาว ขวัญตา เลิศวิจิตรกมล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-715-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LAW ON CONTROL OF LIQUOR CONSUMPTION PROBLEMS

Miss Kwanta Lertwichitkamol

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

of The Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School

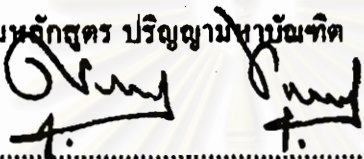
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-715-8

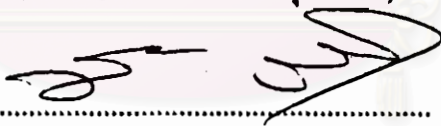
หัวข้อวิทยานิพนธ์   กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเสพติด
โดย   นางสาว ขวัญตา เดิศจิตกรมณ
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์

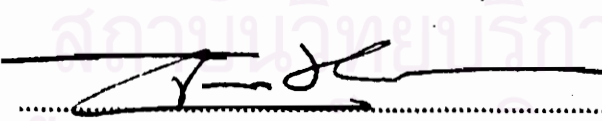
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

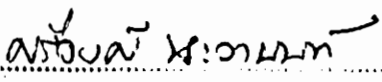

..... ศึกษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภวัฒน์ ศรีวิงศ์)

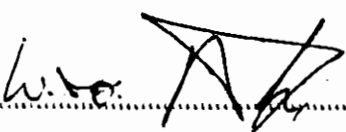
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังคสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

..... กรรมการ
(ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(นายแพทย์ ศรีวิงศ์ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(พันตำรวจเอก ทิเศษ สมพงษ์ บุญธรรม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชวีฑิตา เลิศวิจิตรกมล : กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเสพสุรา
(LAW ON CONTROL OF LIQUOR CONSUMPTION PROBLEMS) อ. ที่ปรึกษา:
รศ. นัทธา จิตติรัตน์, 203 หน้า. ISBN 974-635-715-8

ในสังคมส่วนใหญ่ปรากฏพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
ซึ่งผลจากการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ด้วยนั้น จะกระทบโดยตรงต่อร่างกายผู้เสพ โดย
เฉพาะผลที่เกิดต่อระบบประสาทส่วนกลาง อันเป็นเหตุให้ผู้เสพไม่อาจควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของ
ตนเองได้ตามปกติ ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายและ ทรัพย์สินของผู้อื่น

ปัจจุบัน บทบัญญัติของกฎหมายที่มีผลในการควบคุมปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการเสพสุราใน
ประเทศไทย กระจายตัวในกฎหมายหลายฉบับ มีความแตกต่างของระดับกฎหมายและความเหลื่อมล้ำ
ของอัตราโทษ ตลอดจนการขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้เป็นเหตุให้กฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่อาจ
ควบคุมปัญหาที่เกิดจากสุราได้สมดังเจตนารมณ์

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น โดยผู้เขียน
เห็นว่าควรมีการรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายที่มีผลบังคับโดยตรงต่อสุราเป็นฉบับเดียว และเพิ่ม
ประสิทธิภาพการ บังคับใช้กฎหมายที่กำหนดโทษหรือความผิดของผู้กระทำความผิดขณะมึนเมาหรือการ
กระทำความผิดอันเป็นผลมาจากความมึนเมาเพราะการเสพสุรา ที่ปรากฏใน ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ลักษณะ ละเมิด , พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 , พระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 โดยระบุวิธีแก้ไขปัญหาดัง ๆ ไว้ กล่าวคือให้มีการพิจารณานำเอา
หลักเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษมาบังคับใช้ , เรงรัดให้มีการปรับมาตรฐานเครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์
ในลมหายใจให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
จัดอบรมแนวทางในการกำหนดระดับโทษของข้าราชการพลเรือน ที่กระทำผิดวินัยจากการเสพสุราคือ
หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อกำหนดบรรทัดฐานในการลงโทษ อันจะเป็นผลให้กฎหมายสามารถควบคุมปัญหา
ที่เกิดจากการเสพสุราได้อย่างมีประสิทธิภาพในลำดับต่อไป.

ภาควิชา .....
สาขาวิชา .....
ปีการศึกษา .....

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C770359 : MAJOR LAW
KEY WORD: LAW/ CONTROL/ LIQUOR/ CONSUMPTION/ PROBLEMS

IRANTA LEERWICHITKAMOL : LAW ON CONTROL OF LIQUOR CONSUMPTION PROBLEMS.

THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. MATIAYA JITTITRAT, 203 pp. ISBN 974-635-715-8

The consumption of alcohol is common in every day life. One of the consequences of this behavior is that it can directly affect the health of the drinkers, especially to their central nervous system which can cause uncontrollable emotional side effects as well as, in more serious cases addiction. This can give rise to endangering the life and property of the other people.

At present, the provisions of the law dealing with liquor consumption are scattered in a number of Acts. This has made it difficult to enforce the law and a number of the penalty provisions are inconsistent. Accordingly the provisions currently fail to fulfill their purpose.

This thesis intend to indicate the problems cause by the aforementioned factors. In my opinion, the solution is to consolidata the scattered provision of law that relate to liquor consumption and to strenghten the effectiveness of the enforcement of the law. The current provisions of law relating to the consumption of liquor which I wish to deal with appear in the Civil and Commercial Code, the Road Traffic Acts B.E.2522 and the Civil Servants Regulation Act B.E.2535. The means for resolving problems are mentioned as follows The principle of scaled punitive damages should be considered, the breath analyzer test calibration must be modified to the same standard nationwide and the Civil Service Commission Office should provide a training course to the govermental agency concernig the degree of punishment of the violation of the regulations by the Civil Servant due to liquor consumption to reach the standard of punishment in order to effectively control the problems arising out of the liquor consumption.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2534

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์ ที่ได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และให้คำแนะนำแนวทางต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้ความกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและแนวทางความคิดอันเป็นประโยชน์อย่างที่สุด ตั้งแต่เริ่มแรกของการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจทานแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสามารถสำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังคสุวรรณ นพ. ศรีวงศ์ หะวานนท์ และ พ.ต.อ. พิเศษ สมพงษ์ บุญธรรม ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้คำแนะนำและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ในการแก้ไขปรับปรุง วิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ด้วยดี

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณปราโมช เมื่อนั่ง ผู้บังคับบัญชา ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณคุณนุศรา และ คุณสุทธิจิต เลิศวิจิตรกมล น้องสาวของผู้เขียนที่ได้สนับสนุนและช่วยเหลือบริการในด้านต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณ บรรดากัลยาณมิตรผู้เอื้ออาทรและให้ความสนับสนุนในการด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือค้นคว้าข้อมูลเอกสารอย่างดียิ่ง

ท้ายที่สุดนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชานิติศาสตร์อยู่เพียงใด ผู้เขียนขอมอบแต่ บิดาและมารดา ผู้ซึ่งอยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกอย่างในชีวิตของผู้เขียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบูรพาจารย์ทุกท่าน ส่วนข้อบกพร่องอันปรากฏในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดจากข้อจำกัดของเวลาและภูมิปัญญาของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1. ความสำคัญและสภาพปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์.....	3
3. ขอบเขตของการวิจัย.....	4
4. สมมุติฐาน ทฤษฎี แนวคิด.....	4
5. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	4
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
2. ปัญหาและผลกระทบจากการเสพสุรา.....	6
2.1 สุรากับแอลกอฮอล์.....	6
2.1.1 ประเภทของแอลกอฮอล์.....	8
2.2 ความหมายของคำว่าสุรา.....	10
2.2.1 สุราตามความหมายทางการแพทย์.....	12
2.2.2 สุราตามความหมายในทางกฎหมาย.....	13
2.3 ประเภทของสุราที่ผลิตในประเทศไทย.....	13
2.4 แอลกอฮอล์และผลกระทบต่อร่างกาย.....	16
2.4.1 พิษของแอลกอฮอล์ต่อร่างกาย.....	21
2.5 ปัญหาอันเกิดจากการเสพสุรา.....	28
2.5.1 ปัญหาที่เกิดจากการเสพสุราต่อผู้เสพ.....	29
2.5.2 ปัญหาที่เกิดจากการเสพสุราต่อสังคม.....	32
3. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเสพสุราในประเทศไทย 40	
3.1 วิวัฒนาการของกฎหมายในการควบคุมการเสพสุราในประเทศไทย.....	42
3.1.1 มังรายศาสตร์.....	43
3.1.2 กฎหมายลักษณะพิจารณาอาญาจักร์และธรรมจักร์เทียบกัน.....	44
3.1.3 กฎหมายตราสามดวง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

3.1.4	ประกาศว่าด้วยคนเสพสุราในวันสงกรานต์	46
3.1.5	กฎหมายภาษีชั้นใน จ.ศ. 1249	47
3.2	บทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเสพสุรา	49
3.2.1	กฎหมายในด้านป้องกันปัญหาที่เกิดจากการเสพสุรา ...	50
3.2.1.1	การควบคุมการผลิต	50
3.2.1.2	การควบคุมการจำหน่าย	53
3.2.1.3	การควบคุมคุณภาพ	61
3.2.1.4	การควบคุมการโฆษณาและฉลาก	63
3.2.1.5	มาตรการทางภาษี	76
3.2.2	กฎหมายด้านการเฝ้าระวังและควบคุมความเสียหายที่เกิด จากการเสพสุรา	79
3.2.2.1	ประมวลกฎหมายอาญา	81
3.2.2.2	กฎหมายควบคุมอุบัติเหตุจราจรอันเกิดจากการ ดื่มสุราของผู้ขับขี่	97
3.2.2.3	ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294	114
3.2.2.4	การชดใช้ความเสียหายอันเกิดจากการกระทำ ความผิดของผู้เสพสุรา ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเมิด มาตรา 420... ..	117
3.2.2.5	การควบคุมการเสพสุราตามพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535	121
4.	กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสุราในต่างประเทศ	126
4.1	มาตรการทางด้าน การป้องกันปัญหาที่เกิดจากการเสพสุรา	129
4.1.1	การกำหนดภาษีเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	129
4.1.2	การกำหนดฉลาก	133
4.1.3	การควบคุมการโฆษณา	138
4.1.4	การกำหนดสถานที่และเวลา จำหน่าย	142
4.1.5	การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้เสพ	149

สารบัญ (ต่อ)

4.2	มาตรการทางด้านควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเสพสุรา	152
4.2.1	มาตรการการบังคับให้มีการตรวจสอบ ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ขับขี่	153
4.2.2	การควบคุมใบขับขี่	161
4.3	มาตรการทางด้านการเยียวยาแก่ความเสียหายที่เกิด จากการเสพสุรา	162
4.4	เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมปัญหา ที่เกิดจากการเสพสุราในต่างประเทศกับประเทศไทย	167
4.4.1	มาตรการในการป้องกันปัญหาอันเกิดจากการเสพสุรา.	167
4.4.1.1	มาตรการกำหนดค่ามิเตอร์คัมที่มีแอลกอฮอล์	167
4.4.1.2	มาตรการการกำหนดจุดลาด.....	169
4.4.1.3	มาตรการควบคุมการโฆษณา.....	169
4.4.1.4	มาตรการกำหนด สถานที่และเวลาจำหน่าย.....	170
4.4.2	มาตรการในการควบคุมปัญหาที่เกิดจากการเสพสุรา...	173
4.4.2.1	การควบคุมปัญหาโดยกฎหมายจราจร	173
4.4.3	มาตรการในการเยียวยาแก่ความเสียหายที่เกิดจากการเสพสุรา	177
4.4.3.1	ประมวลกฎหมายอาญา.....	177
4.4.3.2	พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535	179
4.4.3.3	ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด	179
5.	บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	181
5.1	บทสรุป	181
5.2	ข้อเสนอแนะ	188
	รายการอ้างอิง.....	193
	ประวัติผู้เขียน.....	203